PRAKTISCHE LEKTION

Format e pashtjelluara: pjesorja, «duke» dhe «për të»

Lektionskategorie: Mësime të gjuhës shqipe

> Format foljore që nuk shprehin vetë e kohë: pjesorja, përcjellorja me «duke», forma me «për të» dhe mohorja me «pa».

Format e pashtjelluara: pjesorja, «duke» dhe «për të»

Format e pashtjelluara janë forma foljore që **nuk tregojnë vetë, numër dhe kohë**. Ato nuk mund të jenë kallëzues më vete, por shërbejnë për të ndërtuar kohë të përbëra, për të shprehur mënyrë, qëllim ose mungesë veprimi, dhe për të kursyer fjali të tëra.

Katër format kryesore

Forma	Ndërtimi	Shpreh	Shembull
Pjesorja	punuar, larë, ardhur	ndërtimin e kohëve të përbëra	*Kam **punuar** gjithë ditën.*
Përcjellorja	**duke** + pjesore	veprim të njëkohshëm, mënyrë	***Duke ecur**, dëgjonte muzikë.*
Forma e qëllimit	**për të** + pjesore	qëllimin e veprimit	*Lexoj **për të mësuar**.*
Forma mohore	**pa** + pjesore	mungesën e një veprimi	*Doli **pa thënë** asnjë fjalë.*

Pjesorja e foljeve më të përdorura

Folja	Pjesorja	Folja	Pjesorja
punoj	punuar	them	thënë
lexoj	lexuar	bëj	bërë
shkruaj	shkruar	marr	marrë
hap	hapur	jap	dhënë
vij	ardhur	shoh	parë
shkoj	shkuar	bie	rënë
jam	qenë	kam	pasur

Nga pjesorja te mbiemri

Pjesorja, e shoqëruar me nyjën e përparme, kthehet në **mbiemër prejfoljor** dhe përshtatet me emrin në gjini, numër e rasë:

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

Pjesorja	Mashkullore njëjës	Femërore njëjës	Shumës
lodhur	i lodhur	e lodhur	të lodhur / të lodhura
mbyllur	i mbyllur	e mbyllur	të mbyllur / të mbyllura
njohur	i njohur	e njohur	të njohur / të njohura
përfunduar	i përfunduar	e përfunduar	të përfunduar / të përfunduara

Paskajorja dhe standardi

Gegërishtja letrare ka një paskajore të mirëfilltë të tipit **me punue**. Shqipja standarde nuk e përdor atë: në vend të saj vjen **për të punuar** ose lidhorja **të punoj**.

- *me shkue* → **për të shkuar** / **të shkoj**
- *me lexue* → **për të lexuar** / **të lexoj**

Nga letërsia shqipe

Strofa e parë e *Anës lumenjve* të Fan Nolit është ndërtuar mbi katër pjesore radhazi, të përdorura si mbiemra që përshkruajnë gjendjen e folësit:

*«**Arratisur**, **syrgjynosur**, / **rraskapitur** dhe **katosur**, / po vajtonj pa fund, pa shpresë, / anës Elbë-s, anës Spree-së.»*

Asnjë prej tyre nuk është kallëzues: kallëzuesi i vetëm është *po vajtonj*. Pjesoret krijojnë një varg gjendjesh të grumbulluara, diçka që me katër fjali të plota do ta humbte fuqinë.

Po ashtu Migjeni te *Poema e mjerimit* e përdor pjesoren si mbiemër: *«Mjerimi ka vulën e vet **të shëmtueme**»* — formë gege e asaj që në standard është **të shëmtuar**.

Fjalët sinjalizuese

duke → njëkohësi ose mënyrë; **për të** → qëllim; **pa** → mungesë veprimi; **kam / jam** para pjesores → kohë e përbërë; **i, e, të** para pjesores → mbiemër prejfoljor.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
Shkova për studiuar.	**Shkova për të studiuar.**	pjesëza *të* nuk hiqet
Duke të lexuar …	**Duke lexuar …**	*duke* ndiqet drejtpërdrejt nga pjesorja
Doli pa të thënë asgjë.	**Doli pa thënë asgjë.**	po ashtu
Këto janë detyra e përfunduara.	**Këto janë detyra të përfunduara.**	shumësi kërkon *të*
Erdha me punue.	**Erdha për të punuar.**	paskajorja gege nuk hyn në standard

Provo vetë

1. ___ (lexoj) me kujdes, ai kuptoi gjithçka. *(Duke lexuar)*

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

2. U përgatit mirë ___ (kaloj) provimin. *(për të kaluar)*
3. Doli ___ (them) asnjë fjalë. *(pa thënë)*
4. Dera është e ___ (mbyll). *(mbyllur)*
5. Ktheje në standard: «me shkue» → ___ *(për të shkuar)*

Burime dhe referenca

- Fan S. Noli, *Anës lumenjve*, 1928.
- Migjeni, *Poema e mjerimit*, te *Vargjet e lira*, 1936.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.